

Pembelajaran Bahasa Cina di SJK(C): Kajian kes pelajar Bumiputera di negeri Sarawak

NGIEN Ming Ming dan CHING Thing Ho
Jabatan Pengajian Tionghoa
Universiti Malaya.

Abstrak

Sistem pendidikan Malaysia terdiri daripada tiga jenis aliran, iaitu Sekolah Kebangsaan (SK), Sekolah Jenis Kebangsaan Cina (SJK(C)), Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil (SJK(T)). Orang Melayu lebih cenderung belajar di SK, SJK(C) pula menjadi pilihan orang Cina dan SJKT menjadi pilihan orang India. Tetapi kebelakangan tahun ini semakin ramai pelajar Bumiputera mendaftar masuk belajar di SJK(C). Bagi pelajar Bumiputera, tidak kira berada di SK ataupun SJK(C) Bahasa Cina (Mandarin) dipelajari sebagai bahasa yang kedua atau ketiga. Sebenarnya pengajaran dan pembelajaran Bahasa Cina di SK dan SJK(C) adalah jauh beza. Kelas Bahasa Cina di SK lebih cenderung kepada pembelajaran bahasa kedua, tetapi Bahasa Cina di SJK(C) adalah pembelajaran bahasa ibunda. Oleh itu, pelajar Bumiputera yang belajar di SJK(C) biasanya menghadapi masalah dalam pembelajaran yang berkali ganda berbanding belajar di SK. Ini bukan sahaja masalah yang dihadapi oleh pelajar malah juga satu cabaran yang besar kepada guru-guru yang mengajar. Untuk membolehkan Bumiputera memahami dan menguasai Bahasa Cina dengan cepat, guru-guru perlu menggunakan Bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar dalam pengajaran. Keadaan ini secara langsung akan mengakibatkan penurunan taraf pendidikan Bahasa Cina.

Kata kunci: Bumiputera, Sarawak, Bahasa Cina, bahasa kedua

Learning Chinese language in SJK(C): A case study of Bumiputera students in Sarawak

NGIEN Ming Ming and CHING Thing Ho
Department of Chinese Studies
Univeresity of Malaya.

Abstract

The national education system of Malaysia consists of three major streams of primary schools, namely National School (*Sekolah Kebangsaan, SK*), National-Type School (Chinese) (*Sekolah Jenis Kebangsaan Cina, SJK(C)*) and National-Type School (Tamil) (*Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil, SJK(T)*). The Malays inclined to enrol at SK whereas SJKC has been the choice of Chinese and SJKT the choice of Indians In Sarawak, there is a trend that the number of Bumiputera students studying in SJK(C) is increasing in recent years. Chinese Language (Mandarin) is taught as second or third language for Bumiputera students in SK and SJK(C). There are differences in teaching and learning Mandarin in SK and SJK(C). Students in SK learn Mandarin as a second language whereas students in SJK(C) learn Mandarin as a mother tongue. Therefore, Bumiputera students studying in SJK(C) usually encounter more challenges than their Bumiputera counterparts in learning Mandarin in SK. Likewise, teachers also face challenges in teaching Mandarin. In order to help students to master Mandarin, teachers often use Malay language to do explanation as a way to enhance Bumiputera's understanding of Mandarin. As a result, the standard of Chinese subject has fallen.

Keywords: Bumiputera, Sarawak, Chinese Language, second language

Pengenalan

Malaysia merupakan sebuah negara yang mempunyai pelbagai kaum dan budaya. Malaysia mempunyai 13 buah negeri, Sarawak merupakan negeri yang terbesar. Negeri Sarawak mempunyai jumlah penduduk seramai 2,471,140 orang, ibu negerinya Kuching mempunyai seramai 705,546 orang (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2010). Disebabkan Sarawak dan Sabah terletak di sebelah timur, oleh itu kedua-dua juga digolong sebagai Malaysia Timur.

Dari segi kumpulan entik, jumlah penduduk di Malaysia Barat dan Malaysia Timur juga berbeza. Di Malaysia Barat kumpulan entik yang terbesar ialah kaum Melayu, kedua diikuti oleh kaum Cina, ketiga adalah kaum India. Tetapi di Malaysia Timur, kaum yang terbesar adalah peribumi, kedua diikuti oleh kaum Melayu dan ketiga ialah kaum Cina. Jadual 1 di bawah menunjukkan jumlah penduduk Malaysia mengikut entik di Malaysia Barat dan Timur.

Jadual 1

Jumlah penduduk Malaysia mengikut kumpulan etnik, 2015

('000 orang)

Kaum	Malaysia	Malaysia Barat	Malaysia Timur
Melayu	30,485.20	14,594.20	885.40
Bumiputera	3,672.40	428.00	3,244.40
Cina	6,642.00	5,727.80	914.20
India	2,012.60	1,992.50	20.10
Lain-lain	267.40	145.80	121.60
Wargaasing	2,411.40	1,417.70	993.70
JUMLAH	30,485.20	24,305.70	6,179.50

Nota. Jabatan Penerangan Malaysia. (2015)

Takrifan bumiputera adalah masyarakat peribumi atau penduduk asal di sesebuah negara. Kaum Melayu dan kaum peribumi Sarawak boleh digolong sebagai Bumiputera kerana kedua-dua kaum ini adalah penduduk asal Tanah Melayu dan Borneo. Walaupun digolong sebagai Bumiputera, tetapi kepercayaan agama diantara dua kaum ini adalah berbeza. Kaum Melayu menganut agama Islam manakala kaum peribumi Sarawak bukan beragama Islam, majoriti kaum Bumiputera beragama Kristian. Peribumi di negeri Sarawak terbahagi kepada suku kaum Iban, Bidayuh, Kenyah, Melanau, Punan, Kayan, Murut, Kadayan, Mindanau, Kelabit, Bisayah dan lain-lain. Sehingga hari ini kaum Iban masih mempunyai jumlah penduduk yang terbesar di negeri Sarawak. Jadual 2 menunjukkan populasi entik Sarawak pada tahun 2010.

Jadual 2
Populasi entik Sarawak

Kaum	Jumlah penduduk
Iban	713,421
Cina	577,646
Melayu	568,113
Bidayuh	198,473
Melanau	123,410
Bumiputera lain	156,436
Lain-lain	16,549
Warga asing	117,092
JUMLAH	2,471,140

Nota. Jabatan Perangkaan Malaysia. (2010)

Sejarah Ringkas Pendidikan Sarawak

Sistem pendidikan bagi warganegara Malaysia terbahagi kepada prasekolah, sekolah rendah, sekolah menengah dan universiti. Dalam sistem pendidikan sekolah rendah mempunyai tiga jenis aliran sekolah rendah iaitu Sekolah Kebangsaan (singkatan SK) yang menggunakan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar pengajaran, Sekolah Jenis Kebangsaan Cina (singkatan SJK(C)) yang menggunakan bahasa Cina (Mandarin) sebagai bahasa pengantar pengajaran dan Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil (singkatan SJK(T)) yang menggunakan bahasa Tamil sebagai bahasa pengantar pengajaran. Tetapi di negeri Sarawak disebabkan jumlah penduduk kaum India tidak ramai, oleh itu negeri Sarawak hanya ada dua jenis aliran sekolah rendah iaitu SK dan SJK(C).

Mengikut kajian Gabungan Persatuan Guru-Guru Sekolah Cina Malaysia (UCSTAM) telah menunjukkan sistem pendidikan Bahasa Cina di Malaysia Timur bermula pada tahun 1920. Sebelum ini juga muncul sekolah rendah Cina tetapi pada masa itu kebanyakan menggunakan bahasa dialek sebagai bahasa pengantar pengajaran (Jiaozong, 2009, hlm. 33). Kebanyakan sekolah rendah Cina ditubuhkan antara tahun 1921 hingga 1941, menggunakan Bahasa Cina sebagai bahasa pengantar pengajaran dan menyatukan semua nama sekolah rendah Cina menjadi “Sekolah Chung Hua”. Pada masa itu, kebanyakan pengasas sekolah adalah terdiri daripada pemimpin masyarakat dan gereja. (Jiaozong, 2009, hlm. 33)

Di negeri Sarawak terdapat 1,030 buah Sekolah Kebangsaan (SK) dan 213 buah Sekolah Jenis Kebangsaan Cina (SJKC) (Jabatan Pendidikan Negeri Sarawak, 2014). Walaupun dalam proses penubuhan dan pembangunan SJK(C) dari peringkat awal sehingga hari ini telah menghadapi banyak krisis dan dilema, tetapi kebanyakan ibu bapa kaum Bumiputera Melayu dan peribumi tempatan masih menghantar anak-anaknya belajar di SJK(C). Trend ini tidak nampak berkurangan malahan meningkat pada setiap tahun.

Dalam kajian ini, pengkaji telah menjalankan kajian di lapan buah SJK(C) di ibu negeri Sarawak iaitu Kuching. Pengkaji memilih lapan buah SJK(C) ini disebabkan jumlah peratusan pelajar Bumiputeranya adalah antara 20% dan melebihi 20% daripada jumlah pelajar di sekolah. Pengkaji ingin mengetahui faktor pendorong dan keadaan pembelajaran pelajar Bumiputera di SJK(C). Pengkaji telah menggunakan kaedah kajian borang soal-selidik, temu bual dan pemerhatian semasa menjalankan kajian. Dalam kajian borang soal-selidik, pelajar Bumiputera Tahun 6 dan ibu bapa mereka dijadikan responden. Pengkaji berjaya memungut balik sebanyak 199 borang soal-selidik daripada pelajar Bumiputera dan 50 borang soal-selidik daripada ibu bapa pelajar Bumiputera yang terlibat dalam kajian. Soalan-soalan dalam borang soal-selidik menggunakan dwibahasa, iaitu Bahasa Cina dan Bahasa Melayu. Manakala responden kajian temu bual terhadap pembelajaran pelajar Bumiputera di SJK(C) pula adalah lapan orang guru besar dan lapan orang guru yang mengajar kelas Bahasa Cina tahun 6.

Faktor Pendorong Belajar di SJK(C)

i) Dari Sudut Pandangan Pelajar

Pengkaji membahagikan faktor-faktor pendorong pelajar Bumiputera belajar di SJK(C) kepada tiga. Pertama, faktor dari segi pentadbiran dan persekitaran SJK(C). Kedua, faktor dari segi akademik. Ketiga, faktor dari segi budaya dan masyarakat.

Dari segi pentadbiran dan persekitaran SJK(C), pengkaji melihat dari dua bahagian. Bahagian pertama adalah infrastruktur dan kemudahan sekolah. Bahagian kedua adalah sistem dan corak pentadbiran sekolah. Jadual di bawah adalah min dan sisihan piawai ($M (\pm SD)$) faktor yang dikaji selepas melakukan analisis data yang dipungut dari lapan buah sekolah kajian dengan menggunakan SPSS.

a) Dari segi pentadbiran dan persekitaran SJK(C).

Jadual 3

Skor Min dan Sisihan Piawai untuk Infrastruktur dan Kemudahan Sekolah

Item	M	$\pm SP$
Sekolah mempunyai dewan yang besar	2.33	1.40
Bilik darjah di sekolah mencukupi	3.84	1.12
Sekolah mempunyai peralatan yang lengkap	4.38	0.94
Sekolah mempunyai peralatan yang diperlukan untuk aktiviti sekolah	4.14	0.88

Sekolah tidak ada perpustakaan	1.73	1.29
Sekolah kekurangan makmal	2.66	1.21
Sekolah tidak mempunyai masalah bekalan air dan elektrik	3.31	1.61

Nota. M = Min, SP = Sisihan Piawai

Dalam bahagian infrastruktur dan kemudahan sekolah, pengkaji telah menyediakan tujuh item yang berkaitan iaitu pertama, sekolah mempunyai dewan besar; kedua, bilik darjah di sekolah mencukupi; ketiga, sekolah mempunyai peralatan yang lengkap; keempat, sekolah mempunyai peralatan yang diperlukan untuk aktiviti sekolah; kelima, sekolah tidak ada perpustakaan; keenam, sekolah kekurangan bilik makmal; ketujuh, sekolah tidak mempunyai masalah bekalan air dan elektrik yang tidak mencukupi.

Jadual 3 jelas memaparkan bahawa item 3 (M4.38, SP0.94) menunjukkan min skor yang paling tinggi. Pengkaji berpendapat kebanyakan pelajar Bumiputera memilih dan bersetuju dengan “sekolah mempunyai peralatan yang lengkap” adalah disebabkan lokasi SJK(C). Kebanyakan lokasi SJK(C) terletak di kawasan bandar ataupun berhampiran dengan bandar. Biasanya kelengkapan kemudahan secara sempurna akan disediakan di sekolah yang terletak di kawasan bandar atau berhampiran dengan bandar. Apabila pengkaji menjalankan kajian di SJK(C), pengkaji dapat memerhati bahawa kemudahan di SJK(C) adalah serba lengkap, contohnya guru-guru dapat menggunakan multimedia sebagai salah satu cara pengajaran, iaitu seperti gambar, animasi dan sebagainya yang lebih mudah diserap dan difahami oleh pelajar Bumiputera terhadap pengetahuan yang disampaikan oleh guru. Dalam era teknologi maklumat, teknik pengajaran yang menggunakan multimedia bukan sahaja boleh menarik minat pelajar malahan juga boleh meningkatkan kesan pengajaran guru.

Jadual 4

Skor Min dan Sisihan Piawai Sistem dan Corak Pentadbiran Sekolah

Item	M	±SP
Sistem pentadbiran sekolah sangat tegas	3.77	1.11
Corak pentadbiran sekolah sistematik dan teratur	3.63	1.12
Pihak sekolah sangat mementingkan disiplin dan keputusan pembelajaran pelajar	4.54	0.86

Sekolah mempunyai pelbagai jenis aktiviti atau persatuan untuk dipilih	3.52	1.39
Sekolah mempunyai kawasan yang mencukupi untuk melaksanakan aktiviti	2.75	1.27
Pelajar boleh menggunakan kemudahan sekolah	3.18	1.34

Dalam bahagian sistem dan corak pentadbiran sekolah terdapat enam item yang berkaitan untuk dipilih oleh responden, iaitu pertama sistem pentadbiran sekolah sangat tegas; kedua, corak pentadbiran sekolah sistematik dan teratur; ketiga, pihak sekolah sangat mementingkan disiplin dan keputusan pembelajaran pelajar; keempat, sekolah mempunyai pelbagai jenis aktiviti atau persatuan untuk dipilih; kelima, sekolah mempunyai kawasan yang mencukupi untuk melaksanakan aktiviti; keenam, pelajar boleh menggunakan kemudahan sekolah, contoh: dewan, telefon awam, makmal dan lain-lain.

Jadual 4 telah menunjukkan item 3 (M4.54, SP0.86) mempunyai min skor yang paling tinggi. SJK(C) amat mementingkan pewarisan pendidikan dan budaya, tambahan pula SJK(C) mempunyai matlamat dan pengurusan yang jelas dan sistematik. SJK(C) juga terkenal dengan sistem pentadbiran dan peraturan sekolah yang ketat. Pengakaji berpendapat bahawa tidak kira apa jua kaum, setiap ibu bapa mesti berharap anaknya boleh berjaya atau menjadi seorang yang berguna, oleh itu SJK(C) yang mempunyai matlamat yang jelas dan tegas menjadi pilihan pertama ibu bapa.

Jika melihat pemilihan pelajar, majoriti memilih “pihak sekolah sangat mementingkan disiplin dan keputusan pembelajaran pelajar”. Ini telah menggambarkan kesan pengasas sesebuah sekolah. Kalau bukan dengan adanya sistem pentadbiran dan pengurusan yang ketat, pelajar tidak akan berpendapat atau berpandangan bahawa sekolah sangat mementingkan disiplin dan keputusan pembelajaran pelajar.

b) Dari aspek akademik.

Dari segi akademik, pengakaji melihat daripada dua bahagian, iaitu sikap pengajaran dan kesan pengajaran.

Jadual 5
Skor Min dan Sisihan Piawai Sikap Pengajaran

Item	M	±SP
Guru sangat serius dan bersemangat pada waktu mengajar	4.54	0.67
Suara guru nyaring ketika mengajar	4.29	0.89
Guru mempunyai ungkapan yang baik	4.08	0.96
Guru mementingkan komunikasi dengan pelajar	4.09	1.00
Guru mengambil berat terhadap pelajar	4.52	0.75
Guru sentiasa menyemak latihan atau kerja pelajar	4.49	0.74
Guru selalu mula kelas mengajar tepat pada waktunya	3.67	1.15
Guru selalu tamat kelas dengan awal	2.36	1.33

Terdapat lapan item yang berkaitan di bahagian sikap pengajaran. Pertama, guru sangat serius dan bersemangat pada waktu mengajar. Kedua, suara guru nyaring ketika mengajar. Ketiga, guru mempunyai ungkapan yang baik. Keempat, guru mementingkan komunikasi dengan pelajar. Kelima guru mengambil berat terhadap pelajar. Keenam, guru sentiasa menyemak latihan atau kerja pelajar. Ketujuh, guru selalu mula kelas mengajar tepat pada waktunya. Akhir sekali ialah guru selalu tamat kelas dengan awal.

Jadual 5 telah menunjukkan item 1(M4.54, SP0.67) mempunyai min skor yang paling tinggi. Melihat dari pemilihan pelajar boleh didapati bahawa pelajar Bumiputera memberi komen atau penilaian yang tinggi dari segi sikap pengajaran guru. Mengikut pemerhatian pengkaji semasa menjalankan kajian di sekolah, kebanyakan guru menjadikan contoh yang baik kepada pelajar untuk belajar. Guru-guru biasanya memulakan kelas dengan menepati waktu dan seterusnya penuh bersemangat semasa dalam proses pengajaran. Guru-guru juga mengambil berat terhadap para pelajar dan berkomunikasi dengan mereka.

Jadual 6
Skor Min dan Sisihan Piawai Kesan Pengajaran

Item	M	±SP
Guru mempunyai pelbagai teknik pengajaran	4.11	0.91
Pengetahuan yang disampaikan oleh guru senang untuk memahami	3.92	0.91
Guru boleh menjawab soalan yang dikeluarkan oleh pelajar	4.19	0.92
Saya menumpu perhatian semasa guru mengajar	3.70	1.03
Saya memerlukan kelas atau bimbingan tambahan guru	3.96	1.04
Secara keseluruhannya saya suka menghadiri kelas guru Bahasa Cina	3.62	1.16

Terdapat enam item di bahagian kesan pengajaran, iaitu item pertama guru mempunyai pelbagai teknik pengajaran. Kedua, pengetahuan yang disampaikan oleh guru senang untuk memahami. Ketiga, guru boleh menjawab soalan yang dikeluarkan oleh pelajar. Keempat “saya menumpu perhatian semasa guru mengajar”. Kelima, “saya memerlukan kelas atau bimbingan tambahan guru”. Keenam, “secara keseluruhannya saya suka menghadiri kelas guru Bahasa Cina”.

Dari jadual 6 menunjukkan Item 3(M4.19, SP0.92) mempunyai min skor yang paling tinggi. Pengkaji berpendapat bahawa setiap pendidik dalam proses pengajaran mesti menghadapi beberapa situasi berikut: perbezaan sikap setiap pelajar; perbezaan motif pembelajaran; perbezaan tahap pembelajaran dan sebagainya. Jadi guru mesti memilih atau mencari kaedah pengajaran yang sesuai untuk menyampaikan pengetahuan kepada pelajar. Hubungan pelajar dan guru adalah berdasarkan komunikasi, jika guru dan pelajar mempunyai interaksi yang baik, dengan secara langsungnya akan membantu dalam peningkatan kesan pengajaran.

c) Dari segi budaya dan masyarakat

Perspektif yang ketiga ialah budaya dan masyarakat. Pengkaji telah membahagikannya kepada dua bahagian, iaitu faktor keluarga dengan faktor masyarakat.

Jadual 7

Skor Min dan Sisihan Piawai Faktor Keluarga

Item	M	±SP
Saya sangat suka atau berminat dengan Bahasa Cina	3.47	1.09
Ibu bapa mahu saya belajar di SJK(C)	4.35	0.88
Abang dan kakak saya juga belajar di SJK(C)	3.25	1.61
Kawan dan jiran saya juga belajar di SJK(C)	3.68	1.34
Saya berharap saya boleh berkomunikasi dengan orang Cina	4.17	0.88
Saya ingin belajar atau memahami budaya dan masyarakat orang Cina	4.17	0.93

Di bahagian faktor keluarga, terdapat enam item yang berkaitan iaitu pertama, “saya sangat suka atau berminat dengan Bahasa Cina”. Kedua, “ibu bapa mahu saya belajar di SJK(C)”. Ketiga, “abang atau kakak saya juga belajar di SJK(C)”. Keempat, “kawan dan jiran saya juga belajar di SJK(C)”. Kelima, “saya berharap saya boleh berkomunikasi dengan orang Cina”. Keenam, “saya ingin belajar atau memahami budaya dan masyarakat orang Cina”.

Jadual 7 di atas menunjukkan min skor yang paling tinggi ialah item 2 (M4.35, SP0.88). Pengkaji berpendapat bahawa kemasukan pembelajaran di sesebuah sekolah adalah berpunca daripada pilihan ibu bapa, jadi hubungan antara sekolah dan keluarga adalah saling mempengaruhi. Pengkaji berpendapat bahawa dalam pandangan terhadap pendidikan anak-anak, ibu bapa biasanya akan berpandangan jauh terhadap masa depan dan peluang pekerjaan anak-anak sendiri. Tambahan pula trend pembelajaran Bahasa Cina di luar negara oleh orang asing adalah semakin hangat, ini menyebabkan para ibu bapa sedar akan kebaikan dan keluasan penggunaan Bahasa Cina, jadi mereka saling menghantar anak-anaknya belajar di SJK(C).

Selain daripada itu, pengaruh dari kawasan kediaman dan persekitaran juga merupakan salah satu sebab pelajar Bumiputera memilih SJK(C). Ini disebabkan

kawasan kediaman terdapat orang Cina, lagipun kedai-kedai perniagaan juga terdapat orang Cina yang menguruskannya, dengan matlamat ingin berkomunikasi serta memahami budaya dan masyarakat Cina, ibu bapa Bumiputera akan menggalak atau terus menghantarkan anaknya belajar Bahasa Cina.

Jadual 8
Skor Min dan Sisihan Piawai Faktor Masyarakat

Item	M	±SP
Saya rasa belajar Bahasa Cina dapat membantu saya melanjutkan pengajian pada masa depan	4.01	0.94
Saya belajar Bahasa Cina dapat meningkatkan peluang pekerjaan pada masa depan	4.23	0.82
Saya rasa belajar Bahasa Cina amat berguna dalam perniagaan dan perdagangan pada masa depan	4.13	0.95
Saya rasa belajar Bahasa Cina membolehkan saya berkomunikasi dengan Orang Cina	4.24	0.87
Saya rasa belajar Bahasa Cina amat berguna semasa melancong ke luar negara	4.14	1.08

Di bahagian faktor masyarakat terdapat lima item yang berkaitan iaitu item pertama, “saya rasa belajar Bahasa Cina dapat membantu saya dalam melanjutkan pengajian masa depan”. Kedua, “saya belajar Bahasa Cina dapat meningkatkan peluang pekerjaan pada masa depan”. Ketiga, “saya rasa belajar Bahasa Cina amat berguna dalam perniagaan dan perdagangan pada masa depan”. Keempat, “saya rasa belajar Bahasa Cina membolehkan saya berkomunikasi dengan orang Cina”. Akhir sekali ialah “saya rasa belajar Bahasa Cina amat berguna semasa melancong ke luar negara”.

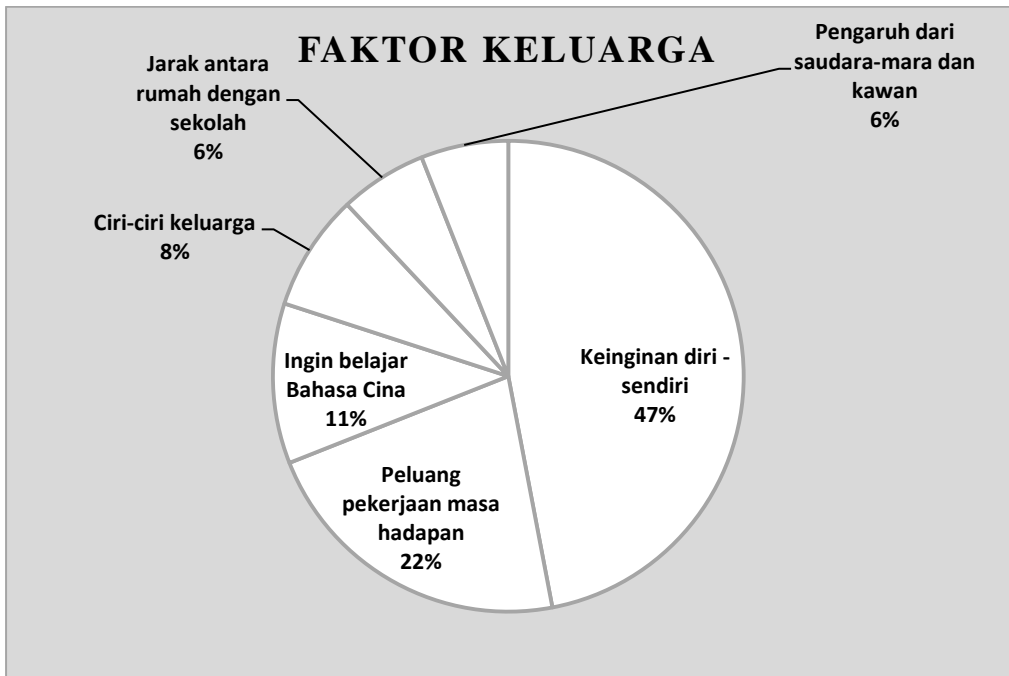
Jadual 8 telah menunjukkan item 4 (M4.24, SP0.87) mempunyai min skor yang paling tinggi. Jika melihat dari segi pemilihan pelajar Bumiputera, boleh didapati bahawa pandangan antara ibu bapa dan anak adalah berbeza. Jika melihat dari sudut ibu bapa, mereka mahu anaknya belajar Bahasa Cina adalah disebabkan peluang pekerjaan pada masa depan. Tetapi bagi pelajar, mereka belajar Bahasa Cina tidak semestinya berkaitan langsung dengan masa hadapan, sedangkan bagi pendapat mereka adalah dapat berkomunikasi dengan orang Cina

ii) Dari Sudut Ibu Bapa

Dari sudut ibu bapa, pengkaji telah memilih ibu bapa pelajar Bumiputera di SJK(C) yang berkenaan sebagai responden untuk mengkaji faktor pendorong pelajar Bumiputera belajar di SJK(C). Dengan bantuan para guru, pengkaji mengagihkan borang soal-selidik kepada pelajar Bumiputera untuk diisi oleh ibu bapa mereka. Bentuk kajian soal-selidik adalah pengkaji menyediakan borang dengan soalan terbuka untuk ibu bapa pelajar Bumiputera mengisi pendapat sendiri. Dalam borang tersebut pengkaji membahagikan empat bahagian untuk mengkaji faktor pendorong pelajar Bumiputera belajar di SJK(C), iaitu faktor keluarga, faktor sekolah, faktor pendidikan, faktor budaya dan masyarakat.

a) Faktor keluarga.

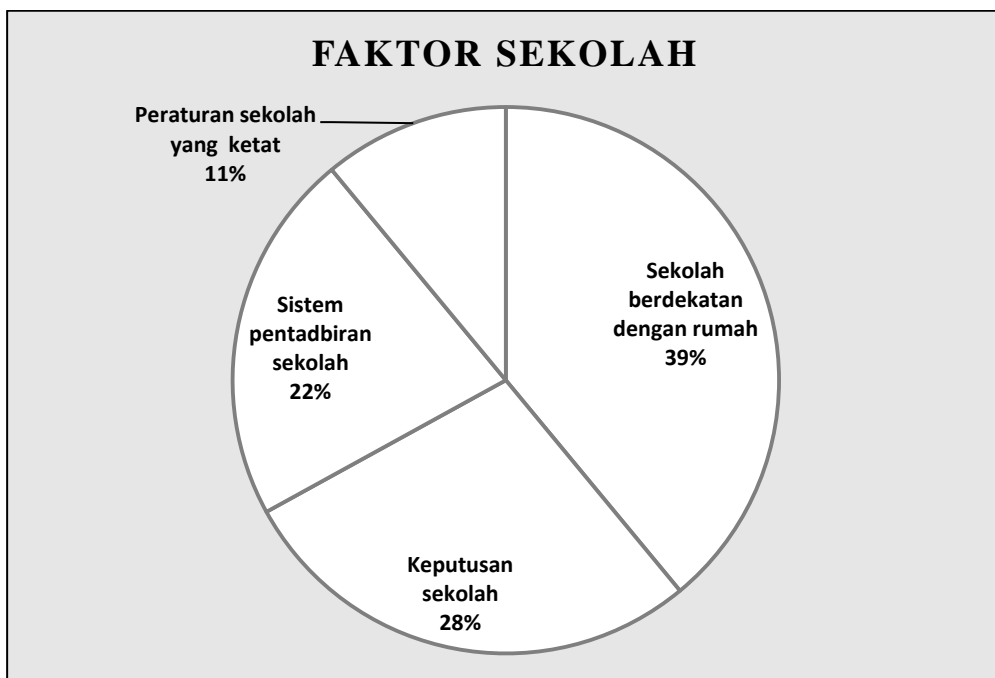
Mengikut analisis daripada borang soal selidik yang dikumpul balik, Rajah 1 di bawah jelas menunjukkan bahawa kebanyakan ibu bapa pelajar Bumiputera menghantar anak-anaknya belajar di SJK(C) adalah atas kehendak atau keinginan diri-sendiri, faktor ini juga mempunyai peratusan yang paling tinggi iaitu sebanyak 47%. Sebab yang kedua yang diberi oleh ibu bapa pelajar Bumiputera adalah demi peluang pekerjaan masa hadapan anak. Sebab yang ketiga adalah mengharapkan anak-anak mempunyai perkembangan masa hadapan yang lebih luas dan boleh berkomunikasi selepas mempelajari bahasa Cina. Sebab yang keempat adalah ciri-ciri keluarga. Ini disebabkan sebilangan keluarga pelajar Bumiputera mempunyai ibu bapa yang berkahwin campur, iaitu salah seorang ibu bapa mereka merupakan kaum Cina yang berkahwin dengan kaum Bumiputera, oleh itu ibu atau bapa ini biasanya akan meminta anaknya belajar Bahasa Cina serta memahami budaya Cina. Sebab yang terakhir yang diberi oleh ibu bapa pelajar Bumiputera adalah jarak antara rumah dengan sekolah, serta pengaruh oleh saudara-mara dan kawan.

Rajah 1. Carta Pai Faktor Keluarga

b) Faktor sekolah.

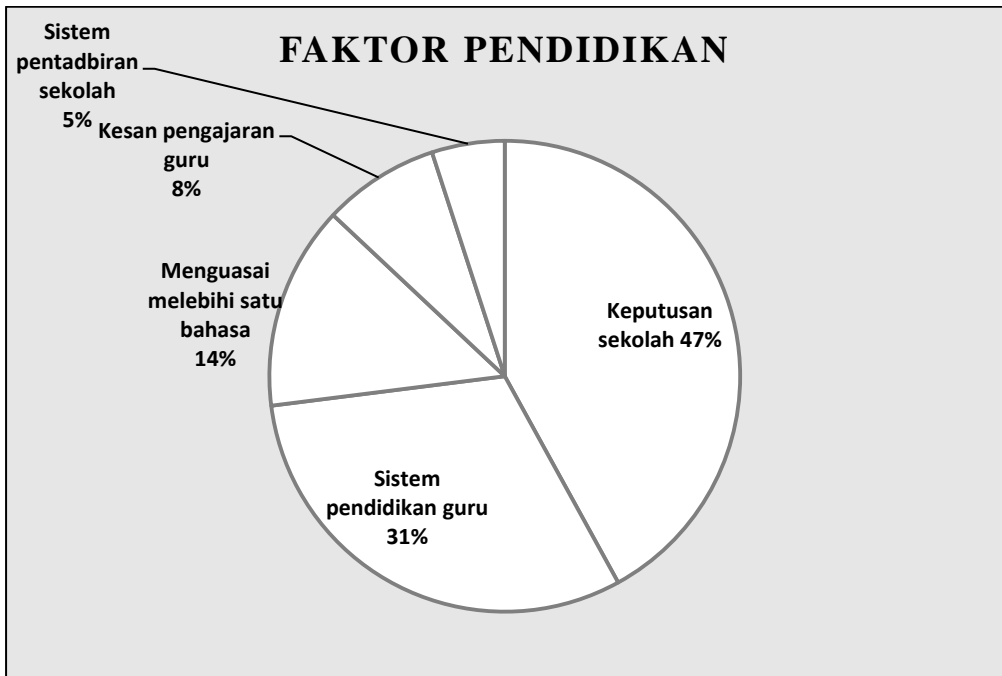
Mengikut Rajah 2 di bawah, dari segi faktor sekolah sebanyak 39% ibu bapa pelajar Bumiputera berpendapat bahawa sebab mereka menghantar anak-anak belajar di SJK(C) adalah kerana sekolah berdekatan atau tidak begitu jauh dari rumah. Sebab kedua yang lebih kerap diberi adalah disebabkan keputusan pembelajaran sekolah. Ibu bapa berpendapat SJK(C) amat mementingkan keputusan setiap pelajar dan mereka juga berpuas hati dengan sistem pendidikan SJK(C). Tambahan pula, kebanyakan SJK(C) sejak dulu sehingga kini mempunyai keputusan peperiksaan yang memuaskan. Ada ibu bapa pelajar bumiputera pula yang berpendapat mereka menghantar anak belajar di SJK(C) adalah disebabkan SJK(C) mempunyai peraturan sekolah yang ketat serta sistem pentadbiran yang bersistematik.

Rajah 2. Carta Pai Faktor Sekolah

c) Faktor pendidikan.

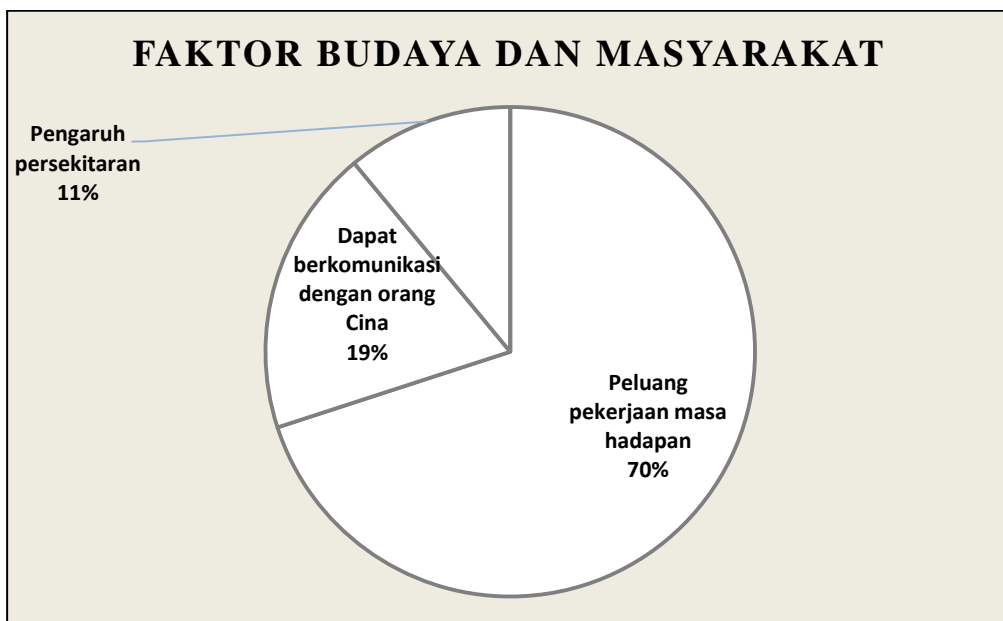
Dari segi faktor pendidikan, ibu bapa pelajar Bumiputera memberikan banyak sebab yang berlainan. Tetapi sebanyak 42% ibu bapa pelajar Bumiputera yang mengutamakan atau mementingkan pilihan sekolah adalah disebabkan oleh keputusan pembelajaran sekolah. Dari kajian soal-selidik yang diperolehi, kebanyakan ibu bapa berpendapat SJK(C) tidak kira dari segi sistem pentadbiran, sikap pengajaran guru, keputusan pelajar ataupun pencapaian sekolah adalah sangat memuaskan. Ada sesetengah ibu bapa pelajar Bumiputera pula berpendapat mereka menghantar anaknya belajar di SJK(C) adalah kerana ingin anaknya menguasai lebih satu bahasa, kecuali Bahasa Ibunda dan Bahasa Inggeris.

Rajah 3. Carta Pai Faktor Pendidikan

d) Faktor budaya dan masyarakat.

Dari segi faktor budaya dan masyarakat, pengkaji mendapati bahawa majoriti ibu bapa memberi sebab yang hampir sama. Mengikut Rajah 4 di bawah sebanyak 70% ibu bapa pelajar Bumiputera menghantar anak-anak belajar di SJK(C) adalah demi masa depan mereka. Ibu bapa pelajar Bumiputera berpendapat bahawa jika anak-anaknya dapat berkomunikasi dengan orang Cina setelah menguasai Bahasa Cina, ini bermakna pada masa depan akan membawa faedah kepada anak-anaknya tidak kira dari segi peluang pekerjaan, berniaga atau bekerja dengan orang Cina. Hanya sebilangan kecil ibu bapa yang menyatakan mereka dipengaruhi oleh kehidupan sekelilingnya, sebab dalam kehidupan harian mereka selalu bergaul dengan orang Cina. Atas pengaruh dan galakan orang Cina, ibu bapa pelajar Bumiputera pun menghantar anaknya belajar di SJK(C).

Rajah 4. Carta Pai Faktor Budaya dan Masyarakat

Pembelajaran Pelajar Bumiputera di SJK(C)

Untuk mengkaji keadaan pelajar kaum Bumiputera selepas memilih belajar di SJK(C), pengkaji telah menjalankan kajian temu bual terhadap para guru besar dan guru yang mengajar kelas Bahasa Cina pelajar Tahun 6. Jadual 9 di bawah merupakan kesimpulan temu bual mengenai pandangan para guru besar dan guru terhadap keadaan pelajar Bumiputera yang belajar di SJK(C).

Pengkaji melihat keadaan tersebut melalui tiga sudut, pertama, keputusan pelajar; kedua kokurikulum pelajar; ketiga keupayaan menyesuaikan diri dan berkomunikasi. Pengkaji menggunakan jadual untuk menghuraikan kesimpulan kajian temu bual yang diperolehi daripada SJK(C) yang dikaji.

i) Keputusan Pelajar

Jadual 9

Prestasi atau keputusan pelajar Bumiputera dalam pelajaran Bahasa Cina di sekolah

SJK(C)	Soalan: Bagaimana dengan prestasi atau keputusan pelajar Bumiputera dalam pelajaran Bahasa Cina di sekolah ?
Chung Hua Sungai Tengah	Dari segi keputusan adalah biasa. Sebenarnya kelemahan pelajar Bumiputera hanya pada mata pelajaran Bahasa Cina, ini disebabkan di rumah tidak ada orang yang bercakap bahasa cina dengan mereka, tambahan pula ada ibu bapa yang tidak pandai dalam Bahasa Cina.

Chung Hua Pending	Dalam mata pelajaran Bahasa Malaysia, Sains, Matematik dan sebagainya tidak mempunyai masalah yang besar, cuma lemah dalam mata pelajaran Bahasa Cina.
Chung Hua Batu 10	Pelajar Bumiputera hanya lemah dari segi keputusan, terutamanya dalam mata pelajaran Bahasa Cina. Ini disebabkan ada sesetengah pelajar Bumiputera tidak dapat menguasai Bahasa Cina secara keseluruhan, kemajuan pembelajaran juga agak lambat.
Chung Hua Stapok	Melihat dari keseluruhan, mata pelajaran Bahasa Cina tidak memuaskan, kerana tahap penguasaan Bahasa Cina lebih lemah. Sebab utama adalah latar belakang keluarga pelajar Bumiputera, mereka tidak mempelajari Bahasa Cina sejak kecil, apabila belajar Bahasa Cina pun menghadapi kesusahan. Pelajar Bumiputera menyatakan bahawa ahli keluarga tidak memahami Bahasa Cina, tidak dapat mengajar mereka, apabila menghadapi masalah semasa mengulangkaji pelajaran. Pelajar Bumiputera hanya bergantung kepada sekolah, tetapi belajar di sekolah pun mempunyai masa yang terhad, pelajar Tahun 6 selalu menghadapi masalah dari segi pemahaman Bahasa Cina yang lebih mendalam.
Chung Hua Batu kitang	Dari segi keputusan di sekitar Kuching, Padawan adalah paling rendah, terutamanya dalam mata pelajaran Bahasa Cina. Ini disebabkan tahap penguasaan dan kemajuan pembelajaran mereka adalah lambat.
Chung Hua Keranji	Tidak memuaskan, kerana keputusan mata pelajaran Bahasa Cina yang lemah telah mempengaruhi prestasi pelajar terhadap keseluruhan mata pelajaran.
Chung Hua Sungai Apong	Saya berpendapat bahawa ia merupakan masalah yang besar dan cabaran yang besar. Biasanya pelajar Bumiputera dari segi pembelajaran akan dipengaruhi oleh masalah persekitaran dan keadaan keluarga, misalnya taraf kehidupan rendah, ibu bapa tidak ada pendapatan yang stabil dan sebagainya.
Chung Hua Batu 15	Melihat dari keseluruhan adalah lemah.

Dari kajian temu bual yang diperolehi, pengkaji dapat memerhati bahawa bukan sahaja ketidaksamaan budaya dan bahasa yang mempengaruhi pelajar Bumiputera mempelajari Bahasa Cina, malah faktor keluarga, iaitu dari segi keupayaan dan keadaan ekonomi juga akan mempengaruhi tahap kemajuan pembelajaran. Bagi keluarga yang lebih berupaya, ibu bapa biasanya mempunyai tahap pendidikan yang lebih tinggi, mereka lebih mementingkan pelajaran anak, jika tidak dapat mendidik sendiri pun akan menghantar anaknya pergi ke tuisyen. Tetapi bagi keluarga yang berpendapatan rendah,

ibu bapa hanya sibuk dengan kerja untuk mencari nafkah, tidak ada masa yang lebih untuk mendidik dan mengambil berat tentang keputusan anak-anaknya.

Pengkaji juga berpendapat bahawa kehidupan, budaya dan latar belakang bahasa seseorang juga memainkan peranan yang penting bagi pelajar Bumiputera, kerana ini berhubung kait langsung dengan pencapaian dan kecekapan dalam pembelajaran.

ii) Kokurikulum Pelajar

Jadual 10

Tahap penyertaan atau prestasi pelajar Bumiputera dalam ko-kurikulum sekolah

SJK(C)	Soalan: Bagaimana dengan tahap penyertaan atau prestasi pelajar Bumiputera dalam kokurikulum sekolah ?
Chung Hua Sungai Tengah	Pelajar Bumiputera dari segi sukan mempunyai prestasi yang sangat baik, kebanyakan yang mewakili sekolah mendapat pingat dalam sukan adalah pelajar Bumiputera. Terutamanya di sukan balapan, ibu bapa pelajar Bumiputera juga menggalakkan mereka banyak menyertai kokurikulum.
Chung Hua Pending	Dari segi kokurikulum prestasi pelajar Bumiputera sangat baik, terutamanya di bahagian sukan dan permainan bola. Biasanya prestasi dan fizikal mereka adalah lebih baik daripada pelajar Cina, pertandingan di luar sekolah juga lebih cemerlang.
Chung Hua Batu 10	Pelajar Bumiputera sangat aktif menyertai kokurikulum sekolah, prestasi juga boleh tahan.
Chung Hua Stapok	Boleh kata memberi sumbangan yang besar. Contohnya di bahagian sukan balapan, kebanyakan adalah pelajar Bumiputera. Mungkin disebabkan oleh faktor keluarga, setiap hari mengadakan aktiviti di luar, jadi dari segi fizikal lebih baik. Selain itu mereka juga aktif menyertai pertandingan dari segi akademik, misalnya ujian bertulis, pertandingan syarahan yang mewakili sekolah dan negeri. Jadi boleh dikatakan bahawa prestasi kokurikulum mereka adalah sangat baik.
Chung Hua Batu Kitang	Kehadiran pelajar Bumiputera dalam kokurikulum adalah sangat baik, kecuali ada keadaan istimewa, kalau tidak mereka tidak akan ponteng. Prestasi mereka juga boleh tahan, tetapi jika berbanding dengan sekolah Bandar masih ada jurang yang besar.
Chung Hua Keranji	Boleh kata tidak memuaskan, juga tidak berapa aktif dalam menyertai kokurikulum. Ini disebabkan sekolah mempunyai masalah tiada ruang atau tempat yang mencukupi untuk

	menjalankan aktiviti.
Chung Hua Sungai Apong	Pelajar Bumiputera paling berminat, kecuali sebilangan pelajar disebabkan faktor keluarga atau masalah pengangkutan tidak mempunyai kehadiran yang memuaskan. Tetapi sayang sekali adalah sekolah kekurangan kepakaran untuk mengajar, juga tidak mempunyai masa yang mencukupi, ini mengakibatkan prestasi pelajar dalam pertandingan luar sekolah tidak memuaskan.
Chung Hua Batu 15	Biasa, tidak ada apa keistimewaan, terutamanya di sekolah ini. Sebab utama adalah sekolah tidak mempunyai ruang yang mencukupi untuk berlatih, tambahan pula tidak ada cikgu kepakaran.

Daripada kajian temu bual yang dijalankan, pengkaji mendapati bahawa dari segi penyertaan dan prestasi kokurikulum pelajar Bumiputera, hampir kesemua guru besar dan guru memberi pujian terhadap pelajar Bumiputera. Kehadiran kokurikulum pelajar Bumiputera amat memuaskan kerana kebanyakan ibu bapa pelajar Bumiputera menggalakkan anaknya menyertai kokurikulum, selain daripada pelajar yang mempunyai masalah pengangkutan.

Semasa menjalankan kajian, pengkaji dapat memerhati bahawa apabila sampai waktu menjalankan aktiviti pelajar Bumiputera menjadi lebih aktif. Jika berbanding dengan kaum Cina, ibu bapa kaum Bumiputera lebih banyak mengamalkan cara pendidikan yang terbuka, selalu menggalakkan anak menyertai aktiviti luar, berkhemah dan sebagainya untuk membentuk sikap berdikari anak masing-masing.

iii) Keupayaan Menyesuaikan Diri dan Berkomunikasi

Jadual 11

Hubungan antara pelajar Bumiputera dengan pelajar lain semasa bergaul dan berinteraksi

SJK(C)	Soalan: Bagaimana hubungan antara pelajar Bumiputera dengan pelajar lain semasa bergaul dan berinteraksi ?
Chung Hua Sungai Tengah	Di sekolah ini pelajar boleh bergaul dengan baik, tidak ada perkara diskriminasi, mereka semua macam adik-beradik, dalam kelas juga akan cakap bahasa cina.
Chung Hua Pending	Semua pelajar boleh bergaul dengan harmoni, disebabkan mereka ada satu bahasa yang sama iaitu Bahasa Cina.
Chung Hua Batu 10	Pelajar-pelajar di sekolah ini semua boleh bergaul dengan harmoni antara satu sama lain, tidak akan berlaku konflik dan kerenggan.

Chung Hua Stapok	Tidak ada masalah. Pelajar-pelajar boleh bergaul dengan harmoni, tidak akan berlaku apa-apa konflik, guru juga sentiasa mengingatkan pelajar harus saling hormat-menghormati budaya yang berlainan.
Chung Hua Batu Kitang	Pelajar di sini boleh bergaul dengan harmoni, tidak ada masalah antara mereka, ini merupakan perkara yang kami rasa amat bangga.
Chung Hua Keranji	Boleh tahan, tidak berlaku apa-apa konflik, boleh dikatakan harmoni.
Chung Hua Sungai Apong	Walaupun pelajar Bumiputera menghadapi masalah dalam belajar Bahasa Cina, tetapi dari segi komunikasi yang mudah mereka tidak ada masalah, tidak kira antara Bumiputera dengan Bumiputera atau Bumiputera dengan Cina, mereka semua boleh guna Bahasa Cina yang mudah untuk berkomunikasi.
Chung Hua Batu 15	Boleh bergaul dengan baik, tiada masalah.

Pengkaji berpendapat bahawa di dalam sekolah, pelajar Bumiputera dan pelajar Cina berada di persekitaran yang sama, lama-kelamaan mereka pasti saling mempengaruhi, terutamanya kerana sejak Tahun 1 sehingga Tahun 6 pelajar Bumiputera mempelajari bersama-sama dengan pelajar Cina, walaupun berasal dari latar belakang, agama, bahasa dan budaya yang berlainan. Dalam kehidupan SJK(C) selama enam tahun, pelajar Bumiputera ini bukan sahaja boleh bergaul dengan harmoni, malah juga saling memahami, mempelajari dan bertolak ansur dengan budaya dan kehidupan kaum-kaum yang berlainan.

Kesimpulan

Di negeri Sarawak, kemasukan pelajar Bumiputera ke SJK(C) meningkat tahun demi tahun. Ada pula SJK(C) yang berjenis “sekolah kurang murid” mempunyai 80% hingga 90% pelajar Bumiputera. Bagi SJK(C), jika jumlah pelajar Bumiputera semakin ramai maka akan bertambahnya beban guru dalam pengajaran, malah ada juga yang akan menghadapi kesusahan dalam pengajaran. Ini disebabkan guru mesti menggunakan dwibahasa dalam pengajarannya. Latar belakang pelajar Bumiputera bukan penutur jati Cina, mereka hanya menggunakan bahasa cina semasa berada di sekolah. Di luar atau di rumah semua menggunakan bahasa kaum masing-masing untuk bergaul, jika menghadapi masalah dalam pelajaran, ibu bapa mereka juga tidak dapat membantu, mereka hanya boleh bergantung kepada guru. Ini mengakibatkan keupayaan penguasaan Bahasa Cina pelajar Bumiputera menjadi lemah dan kemajuan dalam pembelajaran juga menjadi lambat.

Walaupun begitu, para guru besar dan guru-guru masih berusaha dengan sedaya upaya. Mereka mengamalkan semangat dan sikap sebagai seorang pendidik untuk membimbing dan menolong setiap pelajar. Misalnya memberi kelas tambahan sebelum

dan selepas waktu kelas biasa, mengadakan kelas tambahan semasa cuti dan sebagainya. Secara keseluruhan, boleh mendapati bahawa SJK(C) di negeri Sarawah, malahan seluruh Malaysia akan menghadapi cabaran yang lebih sukar pada masa hadapan. SJK(C) mesti mengkaji sistem pentadbiran serta kaedah pengajaran yang sesuai untuk menghadapi cabaran ini.

Rujukan

- Cao, S. Y. (2014). Shalayue huazu zuqun muyu jiaoyu yu wenhua de chuancheng yu weihu: Yi Gujin zhonghua diyi zhongxue zhi xinban ji jingying wei gean yanjiu [Warisan dan Kekalan terhadap Pendidikan Bahasa Ibunda dan Budaya kaum Cina negeri Sarawak]. *2014 shijie Huawen Jiaoyu Luntan Lunwen ji* [Prosiding Forum Pendidikan Bahasa Cina Antarabangsa 2014], 127-152. Selangor, Malaysia: New Era College.
- Jiao Zong. (2009). *Hua Xiao: jian xiao, qian xiao he wei xing hua xiao zhi liao ji* [Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina: Penubuhan Sekolah, Pemindahan Sekolah dan Data Sekolah Kurang Murid]. Selangor, Malaysia: Gabungan Persatuan Guru-guru Cina Malaysia.
- Lin, G. A. (2014). Malaixiya Guojia Jiaoyu Gaige Fazhan Jincheng zhong Huawen Jiaoyu de Chujing—Jianlun Tonghe Guomin Jiaoyu Zhengce yu Duoyuan Minzu Yuwen Jiaoyu Tixi Nanyi Huanjie de Maodun [Nasib Pendidikan Bahasa Cina dalam Pembaharuan dan Proses Pembangunan Pendidikan Malaysia—Sambil membincang Dasar Penyatuan Pendidikan Kebangsaan dan Kesukaran Menyelesai Percanggahan Sistem Pendidikan Bahasa Kepelbagaian Kaum]. *2014 Shijie Huawen Jiaoyu Luntan Lunwen ji* [Prosiding Forum Pendidikan Bahasa Cina Antarabangsa 2014]. 295-314. Selangor, Malaysia: New Era College.
- Putrajaya, Jabatan Perangkaan Malaysia. (2015). Merujuk daripada <http://www.statistics.gov.my/mycensus2010/index.php>
- Putrajaya, Jabatan Penerangan Malaysia. (2016). Merujuk daripada <http://pmr.penerangan.gov.my/index.php/info-terkini/19463-unjuran-populasi-penduduk-2016.html>
- Sarawak, Jabatan Pelajaran Negeri Sarawak. (2013). Merujuk daripada <http://jpnsarawak.moe.gov.my/index.php/ms/maklumat-asas-pendidikan>
- Sia, K. Y. (2005). *SJK(C) Dalam sistem Pendidikan Kebangsaan*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Tan, G. D. (2010). *Jiaoyu Shehui Xue* [Prosiding Pendidikan]. Taipei: Xuefu Wenhua.
- Wang, K. J. (2012). Wo lai zi Huaxiao-Shaba zhou Huaxiao fei Huazu xuesheng yanjiu ge an [Saya berasal dari Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina – Kajian terhadap pelajar Bumiputera di Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina negeri Sabah]. *Diyi jie Malaixiya Huaren Yanjiu Shuangnianhui Lunwen ji* [Prosiding Pertama Kajian Orang Cina Malaysia Persidangan dua tahun sekali]. Kuala Lumpur: Centre for Malaysian Chinese Studies.